

Državni izpitni center

P 1 1 1 A 1 0 3 1 3

TAVASZI VIZSGAIDŐSZAK

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

2011. május 31., kedd

SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA

1. feladatlap

FELADAT Anna Gavalda	MEGOLDÁS	PONTSZÁM
1.	interjú publicisztikai	1 1
2.	a) B b) Pl.: Nem dolgozik, hanem pihen, kikapcsolódik, elutazik. <i>Vagy ue. másképpen.</i>	1 1
3.	Pl.: Megjelöli a témát; leírja a téma aktualitását; bemutatja az interjú alanyát, a művet, amelyről az interjúalany beszél. <i>Vagy más megfelelő.</i> <i>Egy dolog említéséért 1 pont, két dolog említéséért 2 pont jár.</i>	2
4.	H, I, I, H <i>Minden helyes válaszért 1 pont jár.</i>	4
5.	remek a kezűgyessége jószívú <i>Vagy ue. másképpen.</i> nem ért egyet a szüleivel <i>vagy</i> nem tud kijönni velük <i>vagy</i> nem érti meg a szüleit <i>Vagy ue. másképpen.</i> hétköznapi történet <i>Minden helyes megoldásért 1 pont jár.</i>	1 1 1 1
6.	Pl.: A regény főszereplője egy 35 kiló súlyú kiskamasz, aki nem szeret iskolába járni. Van viszont olyan terület, ahol nagyon tehetséges. Van tehát remény arra, hogy sikeres és boldog ember váljon belőle. <i>Vagy ugyanez másképpen.</i> <i>A teljes, lényegre törő válaszért 2 pont, a kevésbé lényegre törő, de még elfogadható válaszért 1 pont jár.</i>	2
7.	kudarc katedra	1 1
8.	a) összetett b) B	1 1
9.	a) B b) mesehősnek hőstettet	1 1 1
10.	4 2	1 1
11.	négyen várjam	1 1
12.	T K J R mester/ ség/ ek/ et <i>Minden két jó megoldás 1 pont.</i>	2
13.	mondanám, lett, megváltozott <i>Mindhárom kiírt igéért 2 pont, kettőért 1 pont, egyért 0 pont jár.</i> B	2 1

14.	tisztelt tiszteletre tisztelő	1 1 1
15.	kiállítást az iskola aulájában	1 1
16.	Hittem abban, hogy nyelvtanításom hatékony. <i>Vagy más megfelelő.</i> Sokkal jobban élvezem az érdekes történetek mesélését/mesélhetését. <i>A helyes átalakítás 1 pont, a korrekt helyesírás 1 pont.</i>	2 2
17.	aki kisfiú <i>vagy</i> hős <i>vagy</i> tanítványom	1 1
18.	házánk ban kilencven es megállíthatatlan ul	1 1 1
19.	arra, hogy karácsonyán <i>A helytelen javításokért 0 pontig pontot vonunk le.</i>	1 1
20.	Tartalom: a műfaji követelményeknek megfelelően fejti ki a véleményét (tématartás, érvelés) Stílus: a szövegtípusnak való megfelelés (szókincs, arányosság, világosság) Nyelvhelyesség: pontos, világos fogalmazás, a köznyelvi normatív formák használata, a nyelvjárási alakok kerülése, a helyesírási szabályok követése Szerkezet: a szerkezeti követelményeknek való megfelelés, helyes, logikus szövegszerkesztés Terjedelem: 120 szó; 10%-kal rövidebb szöveg esetében a terjedelemért nem adható pont.	5 2 3 1 1

2. feladatlap

A) Az irányított irodalmi fogalmazás értékelése

A dolgozat témája: Antoine de Saint-Exupéry A kis herceg című regényének részlete

A jelölt a dolgozatában a szempontoknak megfelelően elvégzi az alábbiakban leírtakat.

Ismerteti a részlet témáját: **2 pont (ismeret és megértés).**

0 pont: Nem, illetve rosszul ismerteti a témát.

1 pont: Felszínesen ismerteti a témát, illetve csak a részlet tartalmát írja le.

2 pont: Jól, teljességre törekedve ismerteti a témát.

Pl.: Az író egy gyerek (a kis herceg) és egy felnőtt (az üzletember) találkozását és beszélgetését mutatja be. A részlet témája a két szereplő merőben eltérő gondolkodása a birtoklásról.

Vagy ugyanez másképpen.

Ismerteti az írói elbeszélésmódot: **3 pont (ismeret és megértés).**

0 pont: Nem, illetve rosszul ismerteti az elbeszélésmódot.

1 pont: Felszínesen, illetve csak részben jól ismerteti az elbeszélésmódot.

2 pont: Jól, de kevésbé lényegre törően ismerteti az elbeszélésmódot.

3 pont: Jól, teljességre törekedve ismerteti az elbeszélésmódot.

Pl.: A szövegrészlet a kis herceg és az üzletember találkozásáról ad számot. Az elbeszélő egyes szám harmadik személyben meséli el a történeteket. A szövegrészlet túlnyomó részét a két szereplőnek a felvetett kérdéssel kapcsolatos párbeszéde teszi ki. A párbeszéd kérdéseinek többsége röviden, tömören fogalmazódik meg, a válaszok is többnyire hasonlóképpen. Kivételt csupán néhány fontos érvelés megfogalmazása képez.

Vagy ugyanez másképpen. A pontszám az ismertetés kifejtettségével arányosan adható meg.

Bemutatja a kis herceget: **2 pont (alkalmazás és elemzés).**

0 pont: Nem, illetve rosszul mutatja be a szereplőt.

1 pont: Felszínesen, illetve csak részben jól mutatja be a szereplőt.

2 pont: Árnyaltan, teljességre törekedve mutatja be a szereplőt.

Pl.: A kis herceg egy gyerek, aki úton van, és éppen megérkezik a negyedik bolygóra. Minden érdekli, meg akarja ismerni a világ dolgait. Gyermeki naivításából, őszinte rácsodálkozásából, tudásvágyából fakadóan kérdéseket tesz fel a bolygó tulajdonosának.

Vagy ugyanez másképpen. A pontszám a bemutatás kifejtettségével arányosan adható meg.

Megvizsgálja a kisfiú találkozását az üzletemberrel: **3 pont (alkalmazás és elemzés).**

0 pont: Nem, illetve rosszul vizsgálja meg a találkozást.

1 pont: Felszínesen, illetve csak részben jól vizsgálja meg a találkozást.

2 pont: Megfelelően, de kevésbé árnyaltan vizsgálja meg a találkozást.

3 pont: Árnyaltan, teljességre törekedve vizsgálja meg a találkozást.

Pl.: A találkozáskor az üzletember éppen a munkáját végzi, saját dolgával van elfoglalva: számolgatja a csillagokat. Nem örül kimondottan az egyfolytában kérdező gyereknek. A kisfiú érdeklődő kérdéseire először értetlenkedve, néhol türelmetlenül válaszol. A kis herceg fölöttébb furcsának találja a komoly ember viselkedését, nem nagyon érti az érvelését.

Vagy ugyanez másképpen. A pontszám a kifejtettség mértékével arányosan adható meg.

Elemzi a szereplők birtoklással kapcsolatos nézeteit: **6 pont (alkalmazás és elemzés).** Egy-egy szereplő nézeteinek elemzése 3-3 pont.

0 pont: Nem, illetve rosszul vizsgálja meg a szereplő nézeteit.

1 pont: Felszínesen, illetve csak részben jól elemzi a szereplő nézeteit.

2 pont: Megfelelően, de kevésbé árnyaltan elemzi a szereplő nézeteit.

3 pont: Árnyaltan, teljességre törekedve elemzi a szereplő nézeteit.

Pl.: Az üzletember számára a birtoklás egyet jelent a gazdagsággal. A kérdést rendkívül fontosnak tartja, saját magát pedig olyan komoly embernek, akinek minden idejét a tulajdon, annak megszerzése és az azzal történő foglalatosság tölti ki. Úgy gondolja, ha valami neki jut eszébe elsőként, az is őt illeti meg. Így tekint a csillagokra is. Makacsul ragaszkodik hozzájuk: megszámlolja, aztán újraszámolja, kezeli őket. A személyes érdek, a vagyonszerzés vezérli, de valójában nem tudja megindokolni, mi haszna származik a tulajdonának tartott dolgokból (pl. a csillagaiból).

Vagy ugyanez másképpen. A pontszám a kifejtettség mértékével arányosan adható meg.

Pl.: A kis herceg véleménye a dolgok birtoklásával kapcsolatban teljesen eltér az üzletemberétől. Ő más dolgokat tart fontosnak és komolynak, nem a birtoklást. Szerinte a birtoklásnak akkor van értelme, ha a tulajdonunknak is haszna származik belőle/belőlünk: *Van egy virágom, azt naponta megöntözöm. Van három vulkánom, azokat hetente kipucolom; mert azt is kipucolom, amelyik kialudt. Sosem lehet tudni. A vulkánjaimnak is meg a virágomnak is hasznukra válik, hogy birtoklom őket. Az üzletember gondolkodásával nem ért egyet, nem lát benne logikát, magatartását, értékrendjét fölöttébb furcsának tartja.*

Vagy ugyanez másképpen. A pontszám a kifejtettség mértékével arányosan adható meg.

Állást foglal a szövegrészlet utolsó mondatában megfogalmazottakról: **3 pont (szintézis és értékelés).**

0 pont: Nem foglal állást a kérdésben.

1 pont: Felszínesen foglal állást a kérdésben.

2 pont: Jól, de kevésbé meggyőzően foglal állást a kérdésben.

3 pont: Jól, meggyőzően foglal állást a kérdésben.

A jelölt véleményét akkor is tiszteletben kell tartani, ha az értékelő tanár nem ért egyet a megfogalmazottakkal. A pontszám az állásfoglalás kifejtettségével arányosan adható meg.

Kifejti véleményét a birtoklás jelentőségéről a mai ember életében: **3 pont (szintézis és értékelés).**

0 pont: Nem fejt ki véleményét a kérdésről.

1 pont: Felszínesen fogalmazza meg véleményét.

2 pont: Jól, de kevésbé meggyőzően fejt ki véleményét.

3 pont: Jól, meggyőzően fejt ki véleményét.

A jelölt véleményét akkor is tiszteletben kell tartani, ha az értékelő tanár nem ért egyet a megfogalmazottakkal. A pontszám a kifejtettség mértékével arányosan adható meg.

B) A kevésbé irányított irodalmi fogalmazás értékelése

A dolgozat témája: Gyurkovics Tibor A repülő iskolatáska című novellájának részlete

A jelölt a dolgozatában a szempontoknak megfelelően elvégzi az alábbiakban leírtakat.

Ismerteti a szövegrészlet témáját: **2 pont (ismeret és megértés).**

0 pont: Nem vagy rosszul ismerteti a témát.

1 pont: Felszínesen ismerteti a témát, illetve csak a részlet tartalmát írja le.

2 pont: Jól, teljességre törekedve ismerteti a témát.

PI. A szövegrészletben az író az iskola rendjét, szabályait megszegő, csínytevő diák megváltozását, megjavulását mutatja be. A pozitív változást a megjelenített szituáció tanulmányi eredményezik.

Vagy ugyanez másképpen.

Ismerteti az írói elbeszélésmódot: **3 pont (ismeret és megértés).**

0 pont: Nem, illetve rosszul ismerteti az elbeszélésmódot.

1 pont: Felszínesen, illetve csak részben jól ismerteti az elbeszélésmódot.

2 pont: Jól, de kevésbé lényegre törően ismerteti az elbeszélésmódot.

3 pont: Jól, teljességre törekedve ismerteti az elbeszélésmódot.

PI.: A szövegrészlet leíró és párbeszédes részekből épül fel, egy iskolai szituációról ad számot. Az író egyes szám harmadik személyben meséli el a történetet. A diáknyelvi elemeket is tartalmazó párbeszédes rész mondataiban kérdések, felszólítások fogalmazódnak meg. A mondatok rövidsége a helyzet izgalmát, feszültségét jeleníti meg.

Vagy ugyanez másképpen. A pontszám az ismertetés kifejtettségével arányosan adható meg.

Bemutatja a fiút: **2 pont (alkalmazás és elemzés).**

0 pont: Nem, illetve rosszul mutatja be a fiút.

1 pont: Felszínesen, illetve csak részben jól mutatja be a fiút.

2 pont: Jól, teljességre törekedve mutatja be a fiút.

PI.: Péter *vagány* fiú, aki *rendszerint* késve érkezik iskolába, megszegve ezzel az iskolai szabályokat. Mulasztásait, csínytevéseit gyakran kegyes hazugságokkal próbálja igazolni (azt mondja, éppen kakaót vett, de valójában szó sincs erről). Tart ugyan a tanári fegyelmezés következményeitől, de ez nem akadályozza meg őt a csínytevések elkövetésében.

Vagy ugyanez másképpen. A pontszám a bemutatás kifejtettségével arányosan adható meg.

Bemutatja a megjelenített szituációt: **3 pont (alkalmazás és elemzés).**

0 pont: Nem, illetve rosszul mutatja be a szituációt.

1 pont: Felszínesen, illetve csak részben jól mutatja be a szituációt.

2 pont: Megfelelően, de kevésbé árnyaltan mutatja be a szituációt.

3 pont: Árnyaltan, teljességre törekedve mutatja be a szituációt.

PI.: Péter egy tavaszi reggelen szokásához híven elkésett az iskolából. A keddi első órára azért nem ment el, mert ott a tanár általában nem *ellenőrizte a létszámot*. Csak rajzóra érkezett meg, és ezen a napon kivételesen a hátsó ajtó helyett a *magas földszinti ablakon* akart bemenni az osztályterembe. Abban a tudatban, hogy a tanár még nincs a tanteremben, diáktársai segítségét kérte a bemászáshoz. Nem kis megdöbbenésére Gumovszkynak, a tanárnak a csapdjába esett.

Vagy ugyanez másképpen. A pontszám a kifejtettség mértékével arányosan adható meg.

Megvizsgálja a tanár és a fiú reakcióját: **6 pont (alkalmazás és elemzés).** *Egy-egy reakció megvizsgálása 3-3 pont.*

0 pont: Nem, illetve rosszul vizsgálja meg a reakciót.

1 pont: Felszínesen, illetve csak részben jól elemzi a reakciót.

2 pont: Megfelelően, de kevésbé árnyaltan elemzi a reakciót.

3 pont: Árnyaltan, teljességre törekedve elemzi a reakciót.

Pl.: Gumovszky, az idősebb rajztanár szokatlannak találta ugyan óra közben az ablakon berepülő táskát, de megőrizte higgadságát, és folytatta a tanítást. Becenevét hallva (Gumó) kissé kellemetlenül érezte magát, *zavarba jött*, de úrrá lett a szituáción, belement a renitens diák által diktált játékba, és – mintha diák lenne – segítette Pétert szándéka megvalósításában. Sikerült megtévesztenie a fiút. A kakaóvásárlás példázata hatékonyabb volt minden szokványos büntetésnél, elvezette a szabályokat eddig semmibe vevő diákot a felismeréshez: meg kell változnia.

Vagy ugyanez másképpen. A pontszám a kifejtettség mértékével arányosan adható meg.

Pl.: A fiú a tanterembe mászva szembesült a valósággal: nem a diákok, hanem a tanár segítségével jutott be az osztályba (nápálca). Megdöbben, nagyon kellemetlenül érezte magát: *nem mert beljebb jönni a megdöbbenéstől*. A leckét a kakaóvásárlás átvitt értelmű, tanulságos példáján keresztül kapta meg. Megértette tettének súlyát, magatartása a történetek után gyökeresen megváltozott: *azután minden rajzórán pontosan a helyén ült, ügyes kézzel dolgozott, a legjobb rajzolóvá fejlődött, sőt ő lett a szertáros*, hiszen tanára – őszinteségét és igyekezetét látva – a továbbiakban megbízott benne.

Vagy ugyanez másképpen. A pontszám a kifejtettség mértékével arányosan adható meg.

Kifejti véleményét a történetekről: **3 pont (szintézis és értékelés).**

0 pont: Nem fejt ki véleményét.

1 pont: Felszínesen fogalmazza meg véleményét.

2 pont: Jól, de kevésbé meggyőzően fejt ki véleményét.

3 pont: Jól, meggyőzően fejt ki véleményét.

A jelölt véleményét akkor is tiszteletben kell tartani, ha az értékelő tanár nem ért egyet a megfogalmazottakkal. A pontszám a kifejtettség mértékével arányosan adható meg.

Megfogalmazza, hogyan nevelné az iskola rendjét, szabályait megszegő diákokat: **3 pont (szintézis és értékelés).**

0 pont: Nem fejt ki véleményét a kérdésről.

1 pont: Felszínesen fogalmazza meg véleményét.

2 pont: Jól, de kevésbé meggyőzően fejt ki véleményét.

3 pont: Jól, meggyőzően fejt ki véleményét.

A jelölt véleményét akkor is tiszteletben kell tartani, ha az értékelő tanár nem ért egyet a megfogalmazottakkal. A pontszám a kifejtettség mértékével arányosan adható meg.

Az irodalmi dolgozat nyelvezetét a szakmai érettségi vizsga tantárgyi vizsgakatalógusa alapján értékeljük (helyesírás, nyelvhelyesség: 4 pont; stílus: 2 pont; szerkezet: 2 pont).